

כתיב וכתב לה אע"ג דנכתבה לשום אשה אחרת דכשר לפוס דיואי
דכר נחמן בר יצחק א"כ האי דקאמר הכא הכס וכתב לה אמר
רמנא אכל הכא לא כתיב אלא וכתב ולה כתיב גבי עשייה והא
בפרק כל הגט (גיטין דף כד:) מפרש מ"ט פסלין לכל האי גיטין אי
כתיב ונתן ספר כריתות ה"ל למעוטי
האיך קמה שכתב עלה לשום אשה
כתב רמנא וכתב וחי לא כתיב
אלא וכתב ה"ל למעוטי האי דלא איהו
כתב לה אכל יס לו ז' נשים דליהו
קא כתב לה כשר כתב רמנא וכתב
לה דמעטין היו לו שתי נשים וכו'
אלא דמעטין הכס מונכת גרדא
היכא דנכתב לשם אחרת וי"ל
דשאי הכס דלא הוה נרין למיכתב
אלא ונתן לה ספר כריתות הילך
הו וכתב קרא ימירא למעוטי נכתב
לשם אשה אחרת אכל הכא לאו
ימירא הוה האי וכתב הילך לא
ממעטין ה"ל אלא היכא דלא
אכתיב לשם אלוה דנעולס כדכתיב
וכתב את האלוה: הא מני ר"ע
היא וכוכות סבר דה ברבנן. פירש
ר"י דאשכחן הכי בספרי ויירושלמי
דהדיא דסבר ר' עקינא זכות מולה
דגרס יירושלמי תני ר' טרפון אומר
כל זכרותו שלאמרו בתורה לטובה
חוץ מזה שהיא של פורענות אמר לו
ר"ע אילו נאמר מוכרת עון ושמך
היינו אומר כדנרין הא אילו אומר
מנחת זכרון אלא לטובה אכל אי
לא הוה אמר ר"ע דהדיא זכות מולה
הוה מוקי לה כדכר דמנחם (למקד' כג:)
וסבר לה כדכר שמואל ונראה דלא הוה
מני לזכותא כדכר דמסכתא רבי רישא
לאו רבי ועוד איכא למחן דאמר בפ"ק
(נעיל דף יא.) דנמטונה פליגי רבי
ורבנן: לא טמא מה א"א אפי'
מת עצמו. קשיא לר' דהכא משמע
דמכנס מת חמור מטמא מת הנכנס
ונפרק בתר דמנחם דכסופו (דף
קד:) אמר רב טובי בר קיסנא אמר
שמואל המכנס טמא שרץ במקדש
חייב שרץ עלומו פטור שנאמר מוכר
ועד נקבה משלחו מי שיש לו טהרה
במקוה ומת נמי אין לו טהרה במקוה
(א"ש לתר דהכס מיייר דמכנס שרץ
שלא נגע בו ושרץ לא מטמא נשוא
ולחי נקט נמי שרץ ולא נזילה דאס'
נשוא המכנס תיפוק ליה משום
גופו שהיה נכנס טמא שרץ במקדש
והכא ה"פ ולא טמא מת בלד
אמרו לאחר שפירש מה טעמה
אלא אפי' מת עממי דהוא טעמה
בחיובין במכנסו דחמורי טפי
מטמאה שלא בחיובין דאיתא בפ'
שני דמסכת ע"י (דף לז:):

תוספות שאנין

למחוק לה מן התורה
פירש טוטה שבספר תורה
לח"ק מחקי לר' עקיבא
לא מחקינן: אבל תורה
דסתם כתובה הכי נמי
דמחקין וא"ת מאי שנא
מגא דאמרי בגיטין הווא
גבא דעל לבי כנישוא
ויהי ספר תורה לדביתיה
אמר רב יוסף למאי נחמין
לה אי משום כריתות הא
ב"י וכתב לה לשמה
אלא אמר דאפי' דסתם
כתובה לא אמרי (דנהו)
לשמה ודוקא אלו לומר
דבר יוסף פליג ארז פפא
דהכא ואומר דשאי נמי
דאפי' כתב הספר שם
דאפי' נשם האישי לא מהני
אם לא אמר ליה הבעל
שיכתוב הגט אבל הכא גבי
טוטה בגלל טוטה שכתבה
כלא אמריה האשה כדכר
ושפירא אמרינן דכיון
דסתמא כתובה ה"ל
דמחקין. אבל ק"י דהכא
משמע דלחלוקה ערין
יחור ופי' בירוש' פ"ל הגט.
אבל ק"י מאי האי דקאמר
בתר הכי דר' אחא ליה ליה
כתב לגרש את אשתו
מלך. וזה לא דמי טג
למטה בדפרי. וי"ל דמי'
פרק הכי דכיון דלית ליה
לשמה א"כ לא לדרוש לה
גבי טג וכתב לה לשמה כי
הכי דלא דרש ליה גבי
טוטה: למי' דמת אסור
ליכנס למחנה ליה. כדכר
הבית הוא עזרת נשים
ושער נקנור לא תחדשו
בקרדושה העזרה והרי הן
כשאר הבית. ל"ה: וא"ת
מאי מקשי מדרבנן הווא
אסור דהכי אמרי' ההם
חצר חדשה שחדשו בה
דברים הרבה שאין שטול
יוס וטמא מת נכנס במחנה
ליה וגם תנן במס' כלים
מקדש ממנו חולל שאין
גוים וטמאי מתים נכנסין
לשם. וי"ל דיש חלוק בין
היכא דאדער לו טמאה
קודם שנכנס לשם או
אמרי' דאסור ליכנס
במחנה ליה אבל היכא
דאדער לו חוץ המחנה או
מחוץ לחיות שם ה"ל
אמרי' במס' תמיד אירע
קרי באחד מהם היה הולך
במסיבה לבית המביילה
שחדשו בא לו אצל אחיו
הכותנים: אלא אפי' מת
עצמו וק"מ מאי אפי' אדרבה
על קיל טפי כדאמר
בגיטין ק"ו: טמא שרץ
שכנס לעזרה חייב
המכנס שרץ למקדש
עסור משום דכתיב מוכר
גד נקבה משלחו מי שיש
לו טהרה במקוה ומת נמי
אין לו טהרה במקוה וי"ל
פ"לוגא דתנאי היה ההם.
א"ת ש' במינו טהרה
מקודש דשרץ בדמאי בפי' דר'
ז"ל כתיב מוכר ל"י: דכר' במינו). עמו במחיצתו ובמכר נמי היה ג'
זכר למשכן העדוה זה מחנה ליה ומשה ליה: ואשכח קרא דאמר ותני פ'
כתיב כשהיה מאריך עזר עד ג' פעמים הלך הור"ל ג' שנים:

חוץ מפרשת סוטה בלבד רבי יעקב אומר
משמו "חוץ מפרשת סוטה של מקדש מאי
בינייהו א"ר ירמיה למחוק לה מן התורה
איכא בינייהו והני תנאי כי הני תנאי דתנאי
באין מגילתה כשיירה להשקות בה סוטה
אחרת רבי אחי בר יאשיה אומר מגילתה
כשיירה להשקות בה סוטה אחרת אמר רב
פפא דילמא לא היא עד כאן לא קאמר ת"ק
התם אלא כיון דאינתיק לשום רחל לא
הדרא מינתקא לשום לאה אבל תורה דסתמא
כתיבה הכי נמי דמחקין אמר רב נחמן בר
יצחק דילמא לא היא עד כאן לא קאמר רבי
אחי בר יאשיה התם אלא במגילה דאיכתוב
לשום אלוה בעולם אבל תורה דלחלוקה
כתיבה הכי נמי דלא מחקינן ורבי אחי
בר יאשיה לית ליה כ"כ לגרש את אשתו
ונמלך מצאו בן עירו ואמר לו שמי בשמך
ושם אשתי כשם אשתך פסול לגרש בו אמרי
התם וכתב לה אמר רחמנא ה"ענין כתיבה
לשמה הכא נמי יועשה לה מאי עשייה
מחיקה: אינה מספקת לשתות עד שפניה (כו'):
מני ר"ש היא דאמר מקריב את מנחתה
ואח"כ משקה דכמה דלא קרבה מנחתה לא
בדקי לה מאי דכתיב מנחת זכרון מוכרת
עון אימא סיפא יש לה זכות היתה תולה לה
אתאן לרבנן דאי ר"ש האמר אין זכות תולה
במים המרים אמר רב חסדא הא מני ר"ע
היא דאמר מקריב את מנחתה ואח"כ משקה
ובוכות סבר לה ברבנן: והם אומרים
הוציאוה וכו': מ"ט דדילמא מתה למימרא
דמת אסור במחנה ליה והתנאי יטמא
מת מותר ליכנס למחנה ליה ולא טמא מת
בלבד אמרו אלא יאפילו מת עצמו שנאמר
יוקח משה את עצמות יוסף עמו עמו
במחיצתו אמר אביי ששמה תפרוס גדה
למימרא דבעיתותא מרפא אין דכתיב
ותתחלחל המלכה מאד ואמר רב שפירסה
גדה והא אנן חנה מוסלקת דמים
פחדא צמית ביעותותא מרפא: יש לה
זכות היתה וכו': מני מתני' לא אבא יוסי
בן חנן ולא ר"א בן יצחק איש כפר דרום ולא
רבי ישמעאל דתניא אם יש לה זכות תולה
לה שלשה חדשים כדי הכרת העובר דברי
אבא יוסי בן חנן ר"א בן יצחק איש כפר דרום
אומר מ' חדשים שנאמר ונקתה ונזרעה
זרע ולהלן הוא אומר זרע יעברנו יסופר
זרע ה"ה ראוי לספר רבי ישמעאל אומר שנים
עשר חדש ואע"פ שאין ראיה לדבר וכו'
לדבר דכתיב להן מלכא מלכי ישפר עליך
וחתך בצדקה פרוק ועויתך במיוח ענין
הן

מלכי ישפר עליך וגו'. דילא אמר לנבוכדנצר כשפטר לו החלום שיהא
נערך מן האנשים ולהיות עם בהמה ויהי לכן מלכא אמנם המלך מלכי
ישפר עליך עממי מטיב צעירך להאמין לעממי: וחסך צדקה פרוק.
מחלך ע"י צדקה פדה: ועויתך במיוח. ועויתך במיוח צמית העניים:
הן
לשם עממי (שבתין יג): וכתב לה אמר רחמנא. כתיב לה גבי מביה. הכא כתיב לה לגבי עממי
(שם). למחנה ליה. כל כר כתיב חוץ לחומה העזרה (פסחים טו). עמו. ומזה ל"ה היה (שם). ותתחלחל. מתמנה מלל
גופה (מגילה טו). פחדא צמית. דלמא ירלא כי הכא מפני פחד כדכר ויהי שעת ומה ולא צדקה טהרה שחזרה מלקות
דמים, ביעותותא מרפא. הנהלת פתאום שאלם רואה או שומע נכחל מרפא (דעה עא).

חוץ מפרשת סוטה. ואפי' צכ"ט: משמו. של ר"מ: שכתב.
של כל סוטה וסוטה: מאי בינייהו. כלומר במאי קמפלגי בזה
טעמא: למחוק לה. מפרשת סוטה שכתב תורה. לח"ק מחקינן
לר' יעקב לא מחקינן: כי הני תנאי. דליפולגו נמי בכתובה שלהם:
דאינתיק. מכל נשים ללשמה של זו:
אמר רב נחמן וכו'. איהו נמי פריך
דהני תנאי לאו כי הני תנאי ופריך
לאידך גיסא וא"ת ליה נמי דרז
פפא וה"ק איכא למיפדך להאי גיסא
ואיכא למיפדך להאי גיסא: כתב. לה
גט לגרש את אשתו ונתמן מלגרסה:
כן עירו. עשמי כשמו והוא מלחמה:
העיר: עמי כשמו וכו'. וזני עיר
אחת אנתנו וגט זה ראי' לי מיהו לי
ולגרש בו את אשתי: פסול לזה
לגרש בו. דדרשין לה לשמה דכתיב
וכתב לה ספר כריתות. והכא נמי
כתיב ועשה לה הכהן: מני. ר"ש
דקמיי דכיון שסתמה נזקת ר"ש
היא דלמר מקריב מנחתה ואח"כ
משקה דלי לא אקרנה ברישא לא
הוה מידקה עד שמקריב מנחתה
דכתיב מוכרת עון: הא אמר אין וכו'
סוטה. במתני' (למקד' ד' כג:): ר"ע היא.
לדמר לעיל (ד' יט:). שמקדש הקומץ
אינה יכולה לחזור בה אלאמה מקריב לה
קודם שסתמה: במתנה ליה. כהר
הצית דהא עזרת נשים וגם שער
נקנור לא תחדשו כקדושת עזרה
והרי הן כשאר הר הצית: עמו
במחלוקה. ובמדבר נמי היו ג' מחנות
לפנים מן הקדשים מחנה הצניעה
והלוים יתנו סביב למשכן העדוה
(במדבר ה) זה מחנה לוי והדגלים
ג' (פרקאות) זה מחנה ישראל ומשה
היה לוי וקאמר עמו: שמה ספרים
גדה. אגז ציעמותא דמים המרים.
והנה והז והז והז ובעל קרי אסורים
במחנה ליה דנליפין צדקה שפרק
אלו דברים (ד' טו:). פחדא צמית.
דלמא שאינה צאה פתאום אלא דואגת
שמה יצאו חיצים להורגה זומת את
המקור מלהוליא דס ואפי' בשעת וסתה.
והיא דנדה אלאה איתמר דקתני
הגיע שעת וסתה ולא צדקה טמאה
מפני שאורח בזמן כל ר"מ אומר
אם הימה במחנה והגיע שעת וסתה
ולא צדקה טהורה אם צדקה אחרי כן
ומלאתה טהורה ולא אמר אורח בזמן
לא שחררה מוסלקת את הדמים:
יעסופא. הנאה פתאום כגון זו שלא
היתה חרדיה עד עכשיו ופתאום היא
מרגשת בצורה וכן צלמתי שצלת לא
שמועת מדברי פתאום: מרפא. הדמים.
פוחת את המקור: מני מתני'. דקתני
יש זכות מולה ג' שנים: כדי הכרס
העובר. דלרש וקמה ע"י זכות כדי
וגזרה זרע כשיעור שהעובר ניכר
במעוברת: הכראוי לספר. לחיות
ולגל לדי סיפור שחשו כל מקום:
ואע"פ שאין ראיה. גמורה לדבר
דכוח מולה י"ב חודש וכו' לדבר. ולקמל
מפרש אמאי אינה ראויה: לכן מלכא
מלכי ישפר עליך וגו'. דילא אמר לנבוכדנצר כשפטר לו החלום שיהא
נערך מן האנשים ולהיות עם בהמה ויהי לכן מלכא אמנם המלך מלכי
ישפר עליך עממי מטיב צעירך להאמין לעממי: וחסך צדקה פרוק.
מחלך ע"י צדקה פדה: ועויתך במיוח. ועויתך במיוח צמית העניים:
הן

לשם עממי (שבתין יג): וכתב לה אמר רחמנא. כתיב לה גבי מביה. הכא כתיב לה לגבי עממי
(שם). למחנה ליה. כל כר כתיב חוץ לחומה העזרה (פסחים טו). עמו. ומזה ל"ה היה (שם). ותתחלחל. מתמנה מלל
גופה (מגילה טו). פחדא צמית. דלמא ירלא כי הכא מפני פחד כדכר ויהי שעת ומה ולא צדקה טהרה שחזרה מלקות
דמים, ביעותותא מרפא. הנהלת פתאום שאלם רואה או שומע נכחל מרפא (דעה עא).

א) גיטין כד. עובדין גי.
ב) גיטין כד. עובדין גי.
ג) גיטין כד. עובדין גי.
ד) גיטין כד. עובדין גי.
ה) גיטין כד. עובדין גי.
ו) גיטין כד. עובדין גי.
ז) גיטין כד. עובדין גי.
ח) גיטין כד. עובדין גי.
ט) גיטין כד. עובדין גי.
י) גיטין כד. עובדין גי.

תורה אור השלם

1. כי יקח איש אשה
ועקלה וקנה לא
תמצא חן בעיניו כי מצא
בה ערות דבר וכתב לה
ספר כריתות ונתן בידה
ושלחה מביתו:
דברים כד א
2. או איש אשר תעבר
עליו רוח וקנה וקנה את
עצמו ודעמו את
האשה לפניו וינקה לה
הביתון את כל התורה
המורה ל
דבריה ואיש את
אשתו אל הבית והביא
את קרבה עליה עשרת
האשה קמה שערס לא
יצא עליה שום ולא יתן
עליו לבנה כי מנחת
קנאת הוא מנחת זכרון
מקדש עין.
3. במדבר ה טו
דבריה כד א
4. ויקח משה את
עצמות יוסף עמו בי
השבע השביעי את בני
ישראל לאמר פקד יפקד
אלהים אתכם והעליכם
את עצמותי מזה אתכם:
שמות יג יט
5. ותבואנה נערות
אשר ויורשיה ויגידו
לה ותתחלחל והנבלה
מאד ותשלה בגדים
לדלביש את מורדי
ולחסידי שקו מעליה ולא
אסתר ד
קבל. ואם לא נשמעה
האשה ותרדה הוא
ונקתה ותרעה ויזע
במדבר ה כח
7. וזרע יעברנו יספר
לאדני לדור:
8. תהליס כב לא
לחן מלכא מלכי
שפרן עקל וקנאה
בצדקה פרק וקנאה
במחן ענין חן תהוה
ארכה לשלוח:

גיליון הש"ס

גבי' והתניא טמא פה. ע'
ונתן ד' לז ע"א מרים
תום:
ד"ה בעיותא ב' כל
הנשים צ"ל האנשים:

מוסף רש"י

חוץ מפרשת סוטה.
אפי' בספר תורה. דקסבר
אם לא למחוק לה מן
התורה מתק (שבתין יג).
של מקדש. מגילה על כל
סוטה וסוטה (שם). אין
מגילתה
להשקות בה סוטה
אחרת. סוטה שסתמה
מגילתה ואחריה טמאה
אפי' מן המגילה
כשרה לטובה אחרת. אלא
מכיה לשמה נענין וה"ה
נמי לחין מחקינן לה מן
התורה (שם). כתב לגרש
את אשתו ונבל. וחזר
בו מלגרסה אומר (שם)
וישין דכר. פסול לגרש
בו. אלא וכתב לה משמע
לשמה. הכי נמי כתיב ועשה

לשמה עממי (שבתין יג): וכתב לה אמר רחמנא. כתיב לה גבי מביה. הכא כתיב לה לגבי עממי
(שם). למחנה ליה. כל כר כתיב חוץ לחומה העזרה (פסחים טו). עמו. ומזה ל"ה היה (שם). ותתחלחל. מתמנה מלל
גופה (מגילה טו). פחדא צמית. דלמא ירלא כי הכא מפני פחד כדכר ויהי שעת ומה ולא צדקה טהרה שחזרה מלקות
דמים, ביעותותא מרפא. הנהלת פתאום שאלם רואה או שומע נכחל מרפא (דעה עא).

לימודים

(א) צ"ל הרהי"ר הנחזקין ממנה לענין שנומנין לע"ה נזות חברים וכו' והוא כחוספתא דע"ז פ"ג ועי' בתוס' גיטין סס ד"ה אחא.
(ב) צ"ל ים אומרים אחר דברי ר' נתן וע"כ ד"א אלו אינו ר"ג אלא בדבריו המקומות וכו'.